

CAP

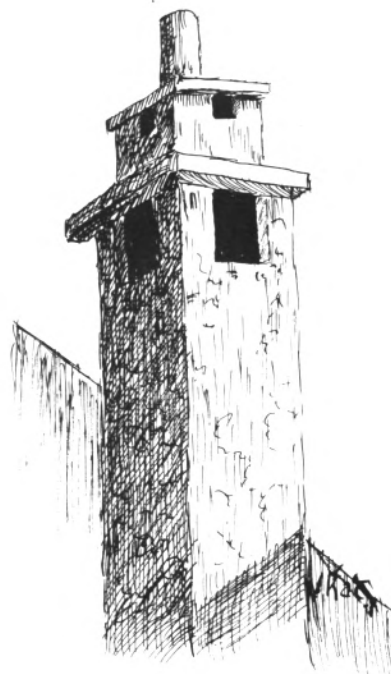
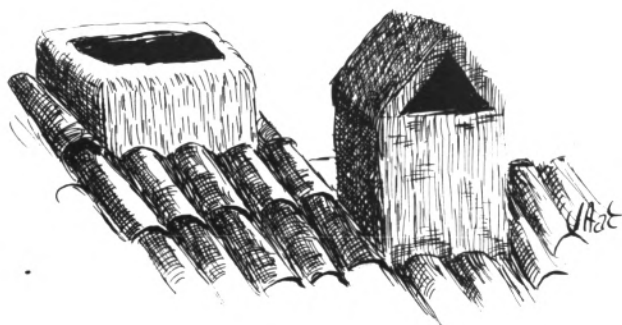
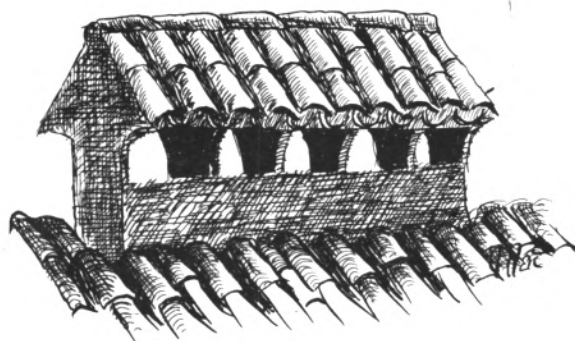
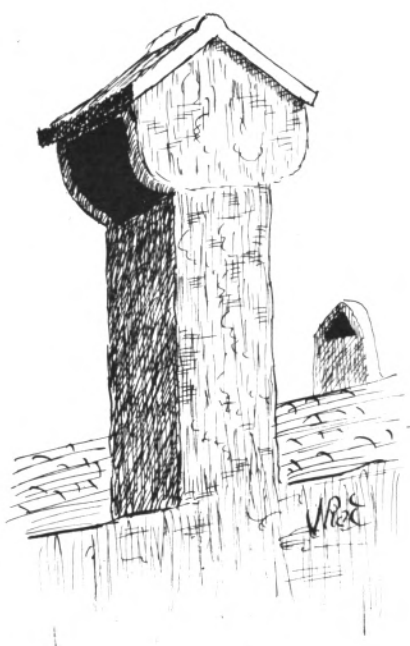
VERMELL

PAULET
BARCELONA

Núms. 91 i 92

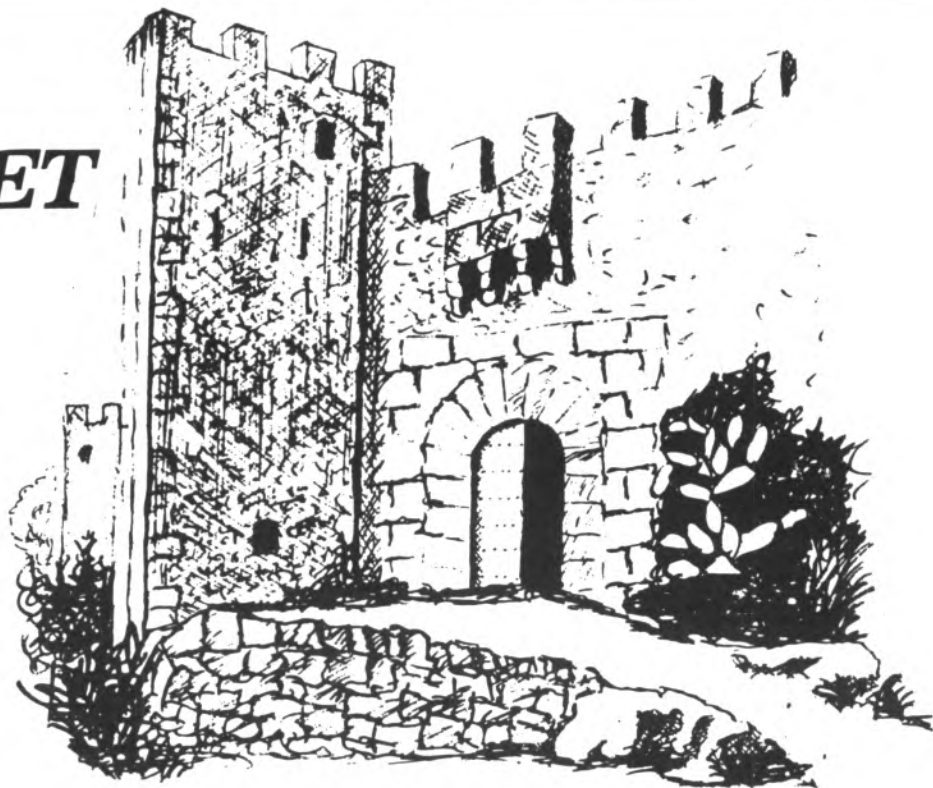
CAPDEPERA - CALA RAJADA

JULIOL-AGOST 1988

arquitectura popular

PORTALET

NOSALTRES TENIEM RAÓ

El mes de juny, humilment, acceptàvem la decisió del Govern Balear, sota l'assessorament de la nostra Universitat, per la qual es determinava que el topònim de Cala Rajada s'havia d'escriure Cala Ratjada. Durant els vuit anys d'existència de "Cap Vermell" havíem vingut mantinguent que era sense la "t" la forma més correcta d'escriure el nom d'aquest nucli de població, postura no sempre entesa ni acceptada, quan no frontalment rebujada per una part de la població, fins i tot per alguns lectors de la nostra revista.

Altres vegades ja hem explicat que la nostra actitud no era producte ni de l'esnobisme ni de l'elitisme de qui es creu més assabentat que els seus conciutadans. Altrament, essent tant incòmoda com era la nostra opció, responia purament a una convicció científicament fonamentada, per dir-ho d'alguna manera. Diccionaris i enciclopèdies de tota mena, sense excepció, tots ens donaven la raó: rajada s'escriu sense "t". Altra cosa és que, com a forma col·loquial d'expressió, s'accepti també la forma ratjada, però sense que això resulti recomanable en cap cas.

La decisió del Govern i, sobretot, la de la Universitat Balear, venia, d'alguna manera, a llevar-nos la raó, a fer-nos desdir i a rectificar. Així ho férem sense esperar ni un dia, com ja coneixeu. Ara, heus aquí que la Conselleria de Cultura ha publicat en el Bolletí Oficial una sèrie de rectificacions referides a distints topònims erròniament transcrits, entre ells el que ens ocupa. Així que ja no queden dubtes al respecte, s'ha d'escriure CALA RAJADA. És a dir, nosaltres teníem raó.

Una vegada acceptada oficialment la supressió de la "t" de Cala Ratjada, esperam que això tenguí una traducció pràctica, començant per tots els veïns del poble, però també, i principalment, per totes les institucions i organismes que hi tenen alguna cosa a dir, com és ara l'Ajuntament. Ens permetem d'exigir que, d'acord amb la decisió del Govern Balear, publicada en el B.O.C.A.I.B. nº 63, del 26 de maig, s'iniciïn les gestions pertinents per tal que en un futur immediat tots els rètols, capçaleres, impresos, fullets i documentació en general emanats de l'Ajuntament i altres organismes siguin expeditos, quan facin referència

a CALA RAJADA, sota la forma correcta de fer-ho, això és, sense la "t". Així mateix, recomanem que facin el mateix hotelers, comerciants, industrials i particulars, a fi de dur a terme la definitiva normalització d'aquesta accepció en el termini més curt possible.

No era un caprici. Nosaltres teníem raó.

FAROLÉS Pocs dies abans de les Festes del Carme, a la fi, es posà en marxa la nova il·luminació del moll de Cala Rajada. Després de mig estiu a les fosques, s'ha de dir que l'espera ha valgut la pena. Ha quedat d'allò millor. Enhorabona al Servei de Ports i Litoral.

MES ...faroles. També el Passeig Marítim ha vist com entraven en servei noves faroles en substitució dels punts de llum existents i que estaven fets pols, realment.

ETERNAMENT Un mes si i l'altre també ho venim diguent, si més no perquè les generacions futures tinguin constància de l'eterna duració de les obres del xiringuito de la Plaça dels Pins. Sabem que per dir-ho no es farà més via, però el dret a la queixa no poden llevar-nos-el, i així ens quedam més a pler.

DESCOORDINACIÓ Molt de parlar-ne, moltes declaracions a la premsa, però les Germandats de Donants de Sang de la Creu Roja i de la Seguretat Social no tan sols no s'ajunten sinó que semblen més descoordinades que mai. El dia 20 de juliol fou la Creu Roja la que yengué a cercar sang a Cala Rajda; el 4 d'agost, dues setmanes després, era la Seguretat Social qui ho feia. Una manera com qualsevol altra de perdre donacions, tenguent en compte que els donants d'una i altra associació són pràcticament els mateixos. I si es posaven d'acord, d'una vegada?

BARCA Quan la tendència és la contrària i després de la pèrdua de dos dels seus vaixells -"Rosa Mestre" i "Estrella de Figueres"- heus aquí que la flota d'arrossegament de Cala Rajada ha vist com s'hi incorporava una barca nova, el "Joven Mirmir", modern pesquer construït en ferro i dotat dels més moderns sistemes de navegació i de pesca. L'empresa propietària és la mateixa que explota el "Mirmir", Miró-Mercant, i, naturalment, els desitjam tota casta de sort. La nova embarcació substituirà el vell "Monte Colmenar", que ara haurà d'ésser desfet i fet fora de servici.

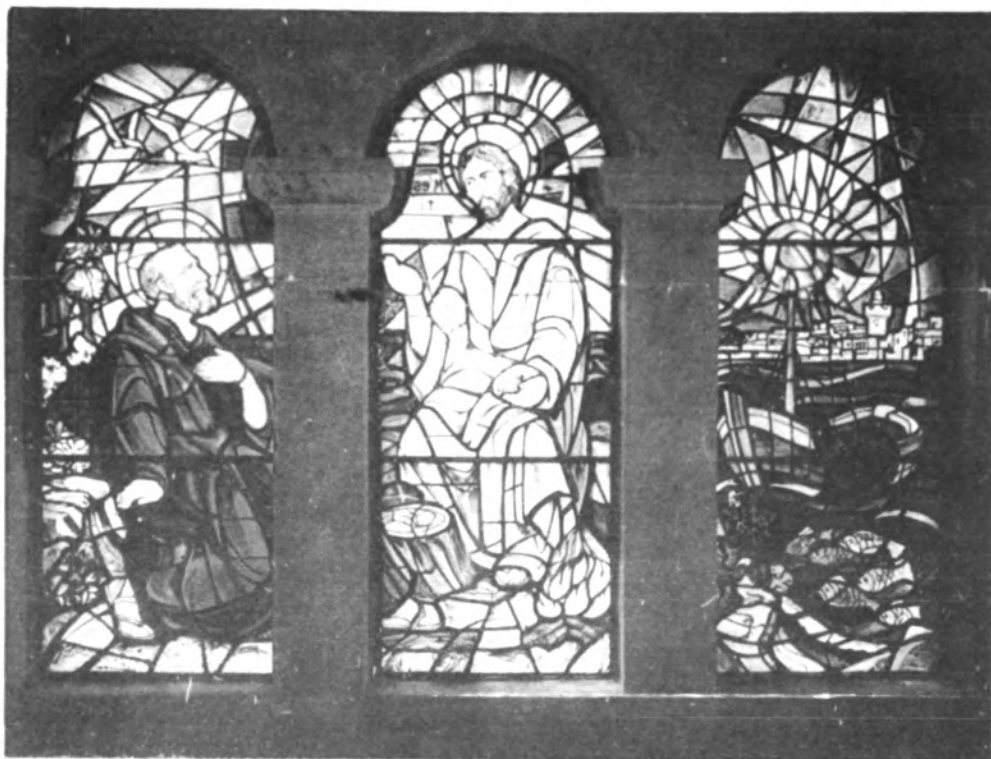
CLAVEGUERAM Una xarxa de recollida d'aigües brutes que torna vella amb passes de gegant i que a més està suportant un cabdal superior al previst, està creant problemes cada dos per tres. Aquest estiu s'ha hagut d'alçar els carrers de Ca's Bombu i el Magallanes, i encara no hem acabat. Suposam que l'Ajuntament se deu estar plantejant seriosament la necessitat d'emprendre mesures més dràstiques que no anar posant pegats aquí i allà.

ACAMPADES Per no faltar al costum, durant les setmanes que van del 17 al 31 de juliol tengueren lloc les tradicionals acampades d'estiu per a nins i al·lots, organitzades per les parròquies de Capdepera i Cala Rajada, amb el suport de l'Ajuntament. Gairebé dos-cents foren els campistes, a part de monitors, encarregats, cuiners, etc. El lloc escollit, com l'any passat, el Coll de Marina, prop de Sa mesquida, enmig dels pins, vora la mar. Un autèntic paradís. Tot va anar bé i no hi hagué accidents ni problemes de consideració. Fins l'any que ve.

VIDRIERES Com havien anunciat, el 17 de juliol tengué lloc la inauguració de les noves vidrieres de la façana principal de l'Església de Cala Rajada, en una brillant cerimònia religiosa en què Mn. Llorenç Tous ens va fer una mica de memòria de la història d'aquesta obra, mentre que el col·laborador de "Cap Vermell", D. Joan Pujadas feia una parlament en el que agraïa les col·laboracions rebudes i que havien fet possible culminar aquesta important realització. Amb les vidrieres l'església guanya en lluminositat i en prestància general.

CONCERTS En el programa d'activitats de Joven-tuts Musicals, el nou i puixant grup local, cal destacar el cicle de concerts enquadrats sota el títol de Serenates d'Estiu. Començà el pianista català Antoni Besses (9 de juliol); seguí una actuació de la Coral S'Alzinar i el duet format per Mateu J. Vidal, flauta, i Xavier Carbonell, clave (13 de juliol); la cosa assolí el seu cim amb l'actuació de l'Orquestra Simfònica de Joves A. Loewenguth (4 d'agost); acabant de bell nou amb la Coral S'Alzinar (26 d'agost). Tot un encert i un èxit i, sobretot, tota una perspectiva de futur per als melòmans del poble, que tampoc són tants com ens pensam sovint.

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

CAPDEPERA - CALA RAJADA

SANT BARTOMEU '88

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
 Mari-Germa Melis
 Joana Colom
 Maria Vives
 Pep Terrassa
 Llucià Sirer
 Mª Antònia Nadal
 Jaume Fuster
 Ani Muñoz
 Antoni Amorós
 Gabriel Torres
 Domingo Chaparro (fotos)
 Gabriel Flaquer

BOLLETÍ DE L'OBRA CULTURAL
 BALEAR

Capdepera-Cala Rajada

JUNY 1988

Carres d'es Port, 43
 Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
 APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
 revista, expressen únicament
 l'opinió dels seus autors.

Dissabte, dia 20

- A les 16'45 h.- En "Es Figueral", XIV TROFEU SANT BARTOMEU D'ALEVINS.
- A les 18'00 h.- XIX TROFEU CAPDEPERA-CALA RAJADA (Tercer i quart llocs)
- A les 18'00 h.- A la Plaça des Sitjar, actuació del GRUP CUCORBA.
- A les 19'30 h.- CERCAVILES, amb la BANDA DE MÚSICA i la BANDA DE CORNETES I TAMBORS.
- A les 21'00 h.- Inauguració del III CONCURS DE FOTOGRAFIA.

Diumenge, dia 21

- A les 10'00 h.- X CURSA POPULAR DE SANT BARTOMEU.
- A les 15'30 h.- A Son Jaumell, TIRO - PIXON.
- A les 16'45.- En "Es Figueral", XIV TROFEU SANT BARTOMEU D'ALEVINS.
- A les 18'00 h.- XIX TROFEU CAPDEPERA-CALA RAJADA (Gran final)
- A les 19'00 h.- En els jardins del Palau March, CONCERT DE LA BANDA DE MÚSICA.
- A les 22'00 h.- Vetllada mallorquina, amb el grup CASTELL DE CAPDEPERA, i ball obert.

Dilluns, dia 22

- A les 22'00 h.- Exhibició del CENTRE DE JUDO RENSHINKAN i actuació del BALLET STILO DE CLAUDIA.

Dimarts, dia 23

- A les 22'30 h.- Gran Festival amb actuació de MARIA-NO, TENONDETE i MARI TRINI.

Dimecres, dia 24

- A les 11'00 h.- JOCS INFANTILS, a la Plaça des SITJAR.
- A les 16'00 h.- Camp Roig: CARRERES DE CAVALLS.
- A les 20'30 h.- MISSA DE SANT BARTOMEU.
- A les 22'30 h.- L'espectacle "UN ROYO IMPRESIONANTE" amb MANOLITO ROYO, BONI AND CAROLI, REGINA DO SANTOS, MOVIE MUSIC SHOW i JOSE GUARDIOLA.

Dijous, dia 25

- A les 20'00 h.- Entrega dels premis del III CONCURS DE FOTOGRAFIA.
- A les 22'30 h.- Teatre, COMPANYIA XESC FORTEZA, amb l'obra "MAJORICA", amb participació de MARI SANTPERE.

Divendres, dia 26

- A les 22'00 h.- CONCERT, CORAL DE PORRERES i CORAL S'ALZINAR, a l'Església.

Dissabte, dia 27

- A les 18'00 h.- II TROFEU FUTBOL SALA, en "Es Figueral".

Diumenge, dia 28

- A les 18'00 h.- II TROFEU DE FUTBOL SALA.
- A les 21'00 h.- CONCERT FI DE FESTES, amb la BANDA DE MÚSICA i SA GAVELLA.
- A les 23'00.- FOCS D'ARTIFICI i FI DE FESTA.

PER MOLTS D'ANYS

retalls

- Crisi. Crisi a l'Ajuntament. Crisi? CRISI!

- Me pensava tenir un estiu monòton i ensopit, però entre en Lefebvre, en Joan Pascual i n'Escobedo, la cosa s'ha animat bastant.

- Vint persones opinen d'una manera. Una altra persona opina de manera diferent. Com a norma general, qui creis que deu tenir raó? Idò no.

- Serà preciós, per Sant Roc, veure el buc de la Plaça dels Pins tot enramellat amb els paperins de la festa.

- L'inici a la vida cristiana, mitjançant el baptisme, hauria d'ésser un motiu d'alegria, però a Cala Rajada, si assistiu a una d'aquestes manifestacions podrieu creure que us heu equivocat i que assistiu a un funeral.

- Què ho seria de fotut si tots fóssim estrangers!

- Serem més nosaltres mateixos a mesura que assumiguem més quotes de llibertat.

- El mes d'agost tothom se'n va de vacances. Fins i tot les meves idees.

ESTISORES

CAPDEPERA I ARTÀ

Es fum d'es fems de Capdepera ha arribat a molestar i perquè ho trobàvem poc ara duen es d'Artà.

S'Ajuntament de Capdepera es Cuní va autoritzar perquè mos dugués es fems de dins es poble d'Artà.

Es poble de Capdepera hauria de protestar perquè no duguin es fems de dins es poble d'Artà.

Es una barbaritat que no se pot explicar. Cadascú en es seu poble es fems ha de fer cremar.

Quan som en es pont d'Artà sa gent no pot respirar per por d'una malaltia de sa pudor que allà fa.

S'Ajuntament que hi ha a Artà hauria d'estar empegueït de molestar es seus veïnats tant de dia com de nit.

UN DE SA TERCERA EDAT.

DURANT EL MES DE JUNY...

Han nascut:

Francisco Terrones Barrientos,
de Francesc i Mª Victoria.
Isaac Izquierdo Martínez,
de José i Esperanza.
Tomàs Antonio Serapio Fernández,
d'Antio i Elisa.
Laura Liesegang Porcel,
d'Enrico i Catalina.
Oscar Muñoz Moll,
de Francisco i Margarita.
Catalina Mª Alzamora Garau,
de José i Rosario.
Israel Martínez Forjan,
de Juan Ramón i M^a del Rocío.

S'han casat:

Francisco Javier Rojas Hurtado,
amb Antonia Mª Pascual Amorós.

Han mort:

Manuel Gacio Caeiro.

DURANT EL MES DE JULIOL...

Han nascut:

Asunción Azucena Fajardo Heredia,
de José i Ana.
Juan Terrassa Ginard,
de Juan i Petra.
Carme Loshuertos Esteve,
de Carlos i Maria.
Carolina Fernández Heredia,
de José i Ana.
Jeroni Font Sureda,
de Pere i Mª Antònia.
Rubén David Muñoz García,
de Carmelo i Concepción.

S'han casat:

Miguel Puigrós Brunet,
amb Mariana Cercós Sánchez.
Rafael Hernández Garau,
amb Juana Mª Bestard Morató.

Han mort:

Francisco Clemente Malagón Arias.
Sebastià Gelabert Ginard.
Jean-Roger Magnier.
Teresa Linde Mesa.

esports

Recuper aquest mes la ploma i me dispós a parlar d'esports. Esper que aquesta reaparició sigui ben esporàdica, sobretot per respecte als lectors de "Cap Vermell", que no tenen per què aguantar-me. El fet és que no m'ha quedat altre remei donades les circumstàncies que han duit en Biel Torres al front dels destins de l'Escolar, privant-lo del temps, i pintura de la perspectiva necessari per esbrinar a través d'aquestes pàgines el món de l'esport local.

Suposant que hàgiu pogut superar la primera decepció que suposava la meua simple presència com a titular d'aquesta pàgina i encara no hàgiu abandonat la lectura, vos parlaré en primer lloc i precisament, de l'Escolar, com ja devíeu suposar. I és que l'Escolar, en aquests moments, és actualitat, però una actualitat preocupant, pesant, inquietant, angixant, anguniejan, intranquil·litzant, alarmant, i un parell de gerundis més acabats en ant. L'Escolar, benvolguts lectors, està travessant una de les més profundes crisis de la seva història.

Bé, l'Escolar va baixar a categoria regional, com ja sabeu, després de dues temporades a Tercera Divisió. Això, com se suposava, va produir un cert descens general. Era d'esperar. Un descens sempre constitueix una experiència frustrant, sempre comporta un sentiment de fracàs. El que no es pot fer, però, és instal·lar-se dins l'avanc, sense intenció de sortir-ne. Les dimissions d'en Morey i tota la directiva, en Vicenç Nadal inclòs, pareixien haver deixat la nau al paio, i ara mateix ni la presència de la gestora que presideix en Biel Torres pareix capaç d'endregar el rumb.

Els propòsits dels nous responsables del Club eren -i crec que són- els de reestructurar-lo des d'una política realista, modestament realista. Res de jugadors de fora poble, res de sous ni primes, res de despeses a les que no es pugui fer front. Això suposa, abans de qualsevol altra consideració, comptar amb el suport dels jugadors del poble. Sé que, de moment, ja han confirmat la seva negativa a seguir jugar en Carlos, en Roig i en Serra. Aquestes baixes, afegides a les de Murillo, Barceló, Gayà, ect., han deixat la plantilla en una situació precària. Queden els Bernat Martí, Llorenç Fons, Tolo Riutort, Toni Fernández, etc. Pareix que s'han represcat en Jeroni Ferrer i en Miquel Angel Flaquer i que s'han incorporat alguns jugadors del plater de la tercera regional i dels juvenils. En total se compta amb uns disset jugadors, amb els qui es confia per mantenir-se a Preferent sense massa sobresalts. En Joan Terrassa serà el responsable de l'equip que estava previst que

debutàs a Artà, en el torneig de Sant Salvador i que no sabem com haurà anat.

No és possible, com deia més amunt, instal·lar-se en la crisi. S'ha de superar el síndrome del descens i s'ha d'encarar la propera temporada amb ànims renovats. L'aficionat, el bon aficionat de sempre que mai ha girat l'esquena al Club, tampoc pot fer-ho ara. Tant els grup de gent que ha tengut la valentia de posar-se al front de l'Escolar, com el grapat d'altres disposats a vestir cada diumenge els colors verd-i-blancs, mereixen el recolzament del públic. I jo esper que no els falti.

Com a bona notícia, en matèria futbolística, cal significar el no descens de l'Artà. Em pareix fonamental que els dos pobles juguin a la mateixa categoria, això sempre constitueix un estimul i un alicient per ambdues aficions. I ara per ara, tant a uns com als altres, això és precisament el que ens manca.

Un dels grans atractius d'aquest estiu l'haurà constituït, sens dubte, el I Semi-Marató del Carme, que es disputà el 10 de juliol. I això, per moltes raons. La primera i més important, perquè amb aquesta prova pareix haver-se posat la primera pedra d'un aconeixement amb vocació de continuïtat i de projecció

exterior, decidit a convertir-se en un dels més rellevants del calendari atlètic de les Balears. Una altra raó la trobam en la destacada participació de corredors, lo milloret de Mallorca, salvant unes poques excepcions. Però fou la resposta del públic lo que, possiblement, va fer de la cursa un autèntic espectacle del que els participants se'n dugueren un record imborrable. Per a la petita història d'aquesta carrera, diré que guanyaren en Juan Pablo Martínez i na Felisa López, en llurs categories respectives. Com que corredors, organitzadors i patrocinadors pareix que quedaren contents, és ben segur que l'any que ve tendrem un II Semi-Marató pel que, encara que pugui parèixer exagerat, ja s'està fent feina. Enhorabona a tots.

També en el marc de les Festes del Carme, tengué lloc la III Travessia del Moll, prova de natació que guanyà per tercer any consecutiu en Paco Calderon. Així mateix es disputà la X Cursa Popular del Carme, guanyada pel manacorí Lloreç Femenies. De la X Cursa de Sant Bartomeu vos ne parlaré el mes que ve.

Res més per ara. Esper no haver-vos de donar la tabarra molts de mesos. No vos ho mereixeu.

JAUME FUSTER

CONVERSES

Com fou recollit per "Cap Vermell", el 22 d'abril es presentava públicament l'associació de Capdepera de Joventuts Musicals. En el seu moment prometérem que més envant ens n'ocuparíem més extensament d'aquella iniciativa, així que com que ens agrada complir les promeses i a més és de justícia dur a les nostres pàgines una gent tan emprenidora, avui entrevistam alguns membres de la dita associació, per parlar no d'un passat que gairebé no existeix sinó d'un futur força esperançador. Les entrevistades són Berta Liesegang, Maria Antònia Gomis i Catalina Alzina.

PARLAU-NOS DEL NAIXEMENT DE JOVENTUTS MUSICALS A CAPDEPERA, UN POBLE TAN MUSICAL PER ALTRA PART, AL MANCO SEGONS ENS CREIM NOSALTRES.

Hi ha que dir que la iniciativa partí més de na Conxa Oliver que no de nosaltres. Na Conxa és vice-presidenta segona de Joventuts Musicals d'Espanya i presidenta de l'associació de Palma. Degut a la seva amistat amb n'Elionor Gómez-Quintero, havia mantingut diversos contactes amb gent de per aquí, amb nosaltres, per veure de muntar una organització local. A una primera reunió, amb caràcter més o manco formal, que tenguérem, hi assistí molt

poca gent, i això ens va desanimar una mica, però després, a una segona reunió, la cosa ja anà millor. Això era el mes de març, i els acontereiments es desenvoluparen de manera tan ràpida que, com sabeu, en el mes d'abril ja ens presentàvem en públic. Ja tenim uns estatuts i tots els requisits legals per poder funcionar. I de fet funcionam. Amb moltes improvisacions, si volem, amb molts de dubtes i vacil·lacions, però amb ganes de fer coses.

I QUI SOU ELS RESPONSABLES D'AQUEST ENDIUMENJAT?

Som Elionor Gómez-Quintero, Angela Massanet, Vicenç Nadal, Xisco Campins, Maria dels Angels Alzina, Pere Cortada, Esperança Gomis, Antònia Ballester, Mª Antònia Gomis, Catalina Alzina i Berta Liesegang. Això pot parèixer molta gent però realment qui més qui manco està molt fermat i no pot dedicar-hi massa temps, i a més hi ha molta feina per fer si les coses es volen fer ben fetes.

PARLEM UN POC DE L'ESTRUCTURA, DELS SOCIS, DELS PROJECTES...

Juventuts Musicals és una organització internacional que, respectant l'autonomia de cada associació local, actua amb uns criteris més o manco unificats. Nosaltres tenim com a principal objectiu la difusió de la música clàssica, principalment entre el jovent. A nivell de Capdepera i per ara, la nostra tasca consisteix en l'organització d'un concert mensual i en la captació de socis. Les dues coses van una mica lligades. Per ara en tenim uns setanta-cinc de socis, però n'hi ha bastants més que els manca algun requisit o que encara no han presentat el full corresponent, però que ens han promès la seva afiliació. Ells tenen dret a assistir a qualsevol concert que organitzi Joventuts Musicals o qualsevol lloc, amb el descompte que l'organització fa per als seus membres. Així mateix, tenen dret a rebre una informació puntual de les activitats de l'associació i a assistir a les reunions, amb veu i vot. Les quotes són, 500 pessetes anuals els socis infants, 1.500 pessetes els juvenils, i 2.500 pessetes els adults (a partir dels 31 anys). A partir de 5.000 pessetes anuals els consideram socis protectors. S'ha

de dir que aquestes quotes són inferiors a les de les altres associacions.

TOT AIXÒ ESTÀ MOLT BE, PERÒ PARLEM DE MÚSICA, QUE SE SUPOSA QUE ES EL VOSTRE MOTIU D'EXISTIR.

Com hem dit abans, el nostre propòsit és el d'organitzar al manco un concert

cada més. Alguns d'aquests concerts els hem agrupat sota la denominació de I Sere-nates d'Estiu i n'hem de destacar la parti-cipació del pianista Antoni Besses i l'Or-questra Simfònica de Joves A. Loewenguth. Però no volem que la nostra tasca quedi reduïda a l'àmbit dels concerts, volem també, en la mesura que això sigui pos-sible, entrar dins les escoles, arribar a tots els al.lots, captar possibles músics i anar-los integrant dins el grup de joves intèrprets. Volem també obrir-nos als pobles veïnats ja que així, a nivell co-marcal, es podrien fer moltes més coses, esbossar programes més ambiciosos.

UN PROBLEMA GREU AMB QUE DEVEU TROBAR-VOS ES EL DE LA INFRAESTRUCTURA...

Sí, en qüestió d'infraestructura no tenim res. Anam pel setè concert i estam improvi-sant contínuament. Hem estat a la Casa del Governador, a les esglésies de Capdepe-ra i Cala Rajada, a l'església del Castell, a l'hotel "S'Entrador", a Sa Residència... A part de no comptar amb un teatre, tampoc tenim cap espai natural o històrico-artís-tic, com afortunadament tenen a altres pobles. Aquesta és una trava molt grossa per als nostres projectes, però esperam que la nostra presència estimuli, princi-palment l'Ajuntament, a la creació d'un espai per a audicions. Possiblement en el Castell es podria habilitar una zona per a l'estiu. A l'hivern hi ha Sa Residèn-cia que no s'utilitza i que té un saló molt adient per a concerts. S'hauria de mirar de poder disposar d'aquests llocs i de fet estam fent gestions per aconse-guir-ho. Realment, nosaltres volíem esperar un any més per presentar-nos públicament, una vegada que aquests problemes estigues-sin solucionats, o en vies de solució.

HEM CREGUT OBSERVAR QUE EN ELS CONCERTS QUE FINS ARA HEU ORGANITZAT NO SEMPRE HI HAN ASSIS-TIT TOTES AQUELLES PERSONES QUE SE SUPOSA QUE HI HAURIEN D'ASSISTIR, QUALITATIVAMENT PARLANT.

Realment, estam contents de l'assistència als concerts. Na Conxa Oliver, cada vegada que ha vingut, ha quedat gratament sorpresa de la resposta de la gent. Ara bé, pel que fa a algunes persones, sobretot joves que estudien música o que pertaneyen a alguna formació musical, hem de considerar que l'hàbit d'assistència a concerts s'ad-quireix amb el temps i... amb concerts. Fins i tot, hi ha gent que s'admira de que es faci pagar una entrada a un concert i no s'extranya d'haver de pagar per anar al futbol, per posar un exemple. Som cons-cients de que la música clàssica no és,

salvant algunes excepcions, un moviment de masses, però aspirem a implantar-la cada dia amb més fermesa dins Capdepera. Aprenere a escoltar música, a seguir un programa, a guardar silenci i a mantenir un comportament general, és quelcom que s'ha d'anar adquirint com una part més de la nostra formació.

ENDAVANT DONCS AMB LA TASCA.

Gràcies. Ens fa molta il.lusió el repte, per bé que aquests mesos, que han estat molt intensos, han suposat que haguéssim de deixar, més de dues vegades, assumptes propis per dedicar temps a Joventuts Musi-cals. En alguns aspectes hem hagut d'impro-visar sobre la marxa, sempre hi ha impre-vists i els maldecaps no s'acaben. De qualsevol manera, és gratificant veure com dins el grup tothom deixa de banda actituds personals en bé de la idea que ens és comú. Hi ha hagut gent que s'ha sorprès de que ens poguéssim unir algunes de les persones que formam part de la junta, però la música està per damunt personalismes i això és el que ens empeny.

Joventuts Musicals de Capdepera, un intent seriós de superar horitzons localistes per tal d'assolir fites importants en el camp musi-cal del nostre poble. Aquesta és una gran oportunitat per demostrar-nos a nosaltres mateixos que el nostre és, realment, un poble que estima la música. Veurem.

CONVERSES

Una vegada esvaïda la reacció de sorpresa per la dimissió del Batle, en Joan Pascual, ens hem acostat al protagonista per tal de repassar alguns dels punts més significatius de la vida municipal. No hi ha dubte que, després de nou anys d'activitat política, és una de les persones més preparades per exposar-nos, breument, la tasca realitzada i el que hi ha previst fer en un futur immediat.

DES DE LA TEVA EXPERIÈNCIA, COM VEUS LA FIGURA I LA FUNCIO DEL BATLE A UN POBLE CONFLICTIU COM CAPDEPERA?

- De cada dia més difícil. Pensa que en nou anys el pressupost de l'Ajuntament ha passat de 50 a 400 milions de pessetes; abans hi havia 4 policies i ara n'hi ha 22 o 23; la població també ha augmentat molt; hi ha problemes d'ordre públic i urbanístics, etc. etc. El batle és el responsable de tot quant succeeix, i si bé els regidors són uns bons col.laboradors i es responsabilitzen d'una determinada àrea de treball, el batle sempre ha d'assumir la màxima responsabilitat. Així com estan les coses, és un càrrec que exigeix molt de temps, moltes hores de dedicació.

DEL QUÈ S'HA REALITZAT AQUESTS ANYS, DE QUINA OBRA PÚBLICA ESTÀS MÉS CONTENT?

Hi ha obres de les que estic particularment content, per les preocupacions i esforços que ha costat. Destacaria la realització del clavegueram de Capdepera. Quan vaig acceptar la batlia em vaig trobar amb un projecte desferrat, degut als anys que duia fet, així que gairebé començarem de bell nou. També han estat un motiu de satisfacció les obres d'acondicionament del Castell.

I L'OBRA MÉS CONFLICTIVA?

- La més desagradable ha estat, sens dubte, l'esfondrament de la tribuna del camp de futbol.

PER QUIN MOTIU NO ES VA ACLARIR DEL TOT EL QUÈ SUCCEI AMB AQUESTA OBRA?

- Després de l'accident, l'Ajuntament havia de prendre una decisió. Una sortida era posar l'assumpte en mans de la Justícia, tota vegada que l'Ajuntament no és ningú per jutjar i demanar responsabilitats. Aquest camí havia de durar anys i era molt complexe. L'altre camí era el d'arribar a un acord, partint de la base que no hi havia hagut desgràcies personals i que les parts interessades estaven decidides a construir una nova tribuna sense que costàs cap dobler al poble. Finalment, ens decidírem per aquesta segona solució.

DE LES OBRES QUE HI HA PER FER, QUINA T'AGRADARIA HAVER FET?

- M'agradaria haver acabat el sanejament integral del Municipi, perquè és una obra ben necessària.

QUINA ÉS LA SITUACIÓ ECONÒMICA DE L'AJUNTAMENT?

- Una de les tasques més importants que hem realitzat ha estat posar al dia la part comptable de l'Ajuntament. Hem aconseguit que els proveïdors puguin cobrar dins uns terminis raonables, objectiu que ben pocs ajuntaments de l'Illa han assolit. Mitjançant l'ordenador s'han pogut dur al dia totes les contribucions municipals i atendre les reclamacions quasi totd'una, l'auditoria realitzada durant un període de quatre anys ens ha permès solucionar els aspectes més negatius i, al mateix temps, detectar algunes irregularitats que han estat denunciades i posades en mans de la Justícia.

ÉS L'AJUNTAMENT UNA INSTITUCIÓ AUTÒNOMA?

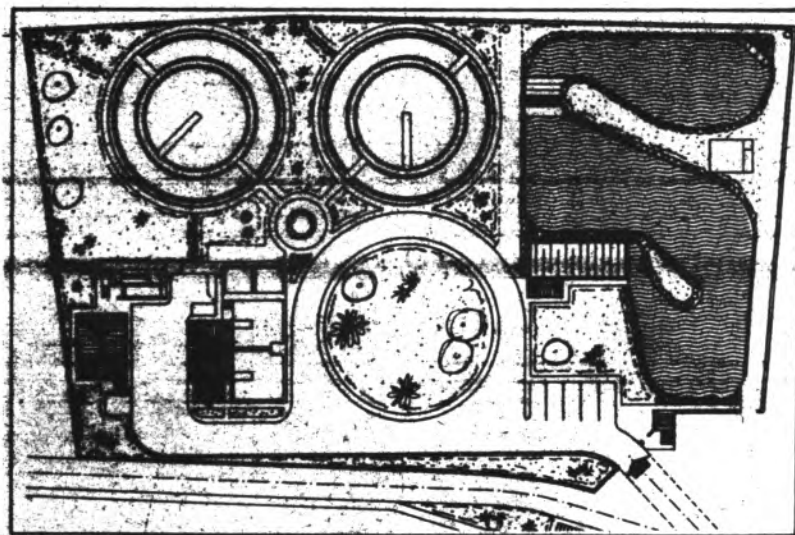
- Si bé a nivell de Comunitat Autònoma s'han fet passes, a nivell local no s'ha avançat gaire. Econòmicament, depèn molt de les ajudes que rep. Una mostra de la poca autonomia de què disposa la veim en què per demanar un préstec a un banc necessita una autorització del Govern de la Comunitat Autònoma. Per altra part, els ajuntaments turístics haurien de tenir més ajudes ja que, a més de donar un servei als residents, també en donen als visitants, sense rebre cap compensació per aquests últims.

CREUS QUE LA CRISI POLÍTICA I IDEOLÒGICA D'UNIO MALLORQUINA POT TENIR CONSEQÜÈNCIES AL NOSTRE AJUNTAMENT?

En aquesta legislatura, no. Els regidors actuals són prou responsables per dur endavant el compromís assumit a les passades eleccions locals.

QUIN ÉS L'ESTAT ACTUAL DE LES OBRES DE SANEJAMENT?

Els projectes de sanejament de Capdepera i Cala Rajada estan fets i entregats a

PROJECTE DE LA FUTURA DEPURADORA
DE CAPDEPERA I CALA RAJADA

la Conselleria d'Obres Públiques. Les obres dels col·lectors i depuradora pugen a 440 milions. Les obres de la depuradora ja han estat subhastades i esper que comencin passat l'estiu. Aquesta depuradora està prevista per a una població de 25.000 habitants i podrà ampliar-se amb un altre mòdul capaç de depurar les aigües brutes de 15.000 habitants més. De moment comptarà amb dos mòduls, un que funcionarà sempre i un altre que sols ho farà els mesos d'estiu. Les obres dels col·lectors, que han de recollir les aigües brutes de les clavegueres de Capdepera i Cala Rajada i han de conduir-les fins a la depuradora, estan a punt de ser subhastades. La depuradora de Sa Font de Sa Cala està subhastada i prest començaran les obres. El projecte de depuradora i clavegueram de Canyamel encara s'ha de subhastar.

COM ESTÀ LA QÜESTIÓ D'INFRAESTRUCTURA ESPORTIVA?

Està demanat per fer, davall les tribunes del camp de futbol, uns nous vestuaris, amb un pressupost de 18 milions de pessetes. Els actuals vestuaris s'enderrocaran. Com a necessitat, pens que en un futur immediat s'hauria d'escometre la construcció d'un pavelló cobert.

COM-VAN LES RELACIONS AMB L'ADMINISTRACIÓ AUTÒNOMICA?

Les relacions, encara que són bones, a vegades resulten desesperants. En la qüestió de sanejament, per exemple, ens cansàrem d'esperar una resposta.

I LES RELACIONS AMB ELS NOSTRES VEÏNATS?

La Mancomunitat de Llevant no s'ha acabat

de constituir; és un projecte que no ha anat tal com esperàvem. No hem estat capços de trobar una solució als abocadors de fems. Si l'Ajuntament de Ciutat ho permet, duríem els fems a Son Reus. En alguns altres punts, l'experiència ha estat positiva, aconseguint, per exemple, que l'Administració Central aprovàs la construcció de l'hospital comarcal de Manacor. De la carretera de Son Servera hi ha el projecte entregat, després es subhastaran les obres, és a dir, que haurem d'esperar, al menys, quatre o cinc anys per tenir-la feta. A nivell de pressuposts, Balears és de les comunitats autònomes més pobres.

El sol ja és post i Na Taconera va recobrant la tranquil·litat. Han passat dues hores, la conversa ha estat llarga, sovint interrompuda perquè en Joan havia d'atendre a clients o a proveïdors. Ens recorda que li agradaria donar les gràcies a totes aquelles persones que han col·laborat amb ell, la seva ajuda. També vol disculpar-se per no haver acabat la tasca que en un principi s'havia compromès a realitzar.

A part d'altres consideracions o de les naturals discrepàncies que a nivell municipal hàgim pogut mantenir, hem de reconèixer que en Joan Pascual és una persona extremadament amable, sempre obert al diàleg i sumament

comprensiu i tolerant amb les nostres crítiques. Des d'aquest i des de molts d'altres punts de vista, volem manifestar-li el nostre reconeixement més sincer. Gràcies, Joan, i sort.

EL TEMPS DE LES BALDUFES

I

EL REI HERODES

A Maria Esteva,
pel naixament
de la segona filla.

Joan Rai

La padrina teixeix vànova.

La padrina sempre teixeix vànova. N'ha fetes set, una per cada nét. Totes iguals. La màteixa qualitat de fil, el màteix dibuix, les màteixes puntades...

Sempre asseguda a la taula-camilla, tan d'hivern com d'estiu. L'únic que canvia és la funda. De llana a l'hivern, de cretona estampada a l'estiu. Teixeix a punt de ganxet. Diu-menges, dies feiners i festes de guardar. Els dies sempre són iguals, semblen el mateix.

Rera els vidres de la finestra veu marcir-se el seu temps. Maquillada de llum indirecte, profunda d'insomnis, cansada, teixeix records en una bogeria al·lucinada i mansa. Porta un cansament de dies, d'anys. Una fatiga de passat. Un fàstic de present. Els dies li lleneguen desvetllant l'inutilitat de les coses, dins la voga insegura del futur. Fosforeja el seu cabell de platí, estarrufat, a la llum càlida dels neons amagats. A vegades beca sobre els records teixits a ganxet. I entre becada i becada li vessen de la memòria imatges oblidades, llunyanes...

...La correspondència subtil de les escomeses, els somriures comunicatius, el llaç onejant de les mirades, l'ardència dels refrecs, el ball de les baldufes, els xep-a-xeps de les confidències, els bunyols mullats de mel novella dels primers amors, la bogeria de les primeres gelosies...

Temps eren temps. I aquell temps, quan ella jugava a baldufes en el carrer de Son Magdalè, tot era millor, no perquè fos millor, sinó perquè ella era jove, plena de galania, amb un afany delerós de gaudir la vida, d'as-saborir-la, de viure-la intensament, de canviar i millorar totes les seves misèries, capaç de realitzar tots els somnis, totes les utopies.

A ella li encantava el joc de les baldufes. No era joc de nines, però ella tenia un do especial per llançar-la tirant de la llendera i fer-la ballar al punt exacte on volia. Guanyava a tots els nins. Tota l'al·lotea del carrer no hi volia peres amb ella. "Això és joc de màscles", li deien. "Ves a jugar a pepes".

De joveneta era fervent i a passionada, assenyada i prudent. I enamorada. Es deixava seduir, encisar per totes les coses, el sol, el mar, la llum, les flors, la bellesa del

paisatge, el somriure de la gent, l'esclafit de festa, els balls vitencs, les serenates sota la finestra, la vigília de les Verges, la alulea dels infants, la representació esbur-bada del Rei Herodes...

Avui la gent passa sota la finestra. Va alçurada. Té pressa, ànsia per arribar a la plaça. S'escometen, parlen, fan memòria...

- Que també hi anau?
- Idò? Els al·lots no ho han vist mai.
- Feia molts d'anys que no el feien a

N'Herodes.

- I tants. Jo gairebé no me'n record.
- I jo que just-just.

La padrina escolta i somriu. Ella sí que ho recorda. Ella en recorda moltes de represen-tacions de N'Herodes. I sobretot una la recorda bé.

- I qui és N'Herodes, enguany?
- M'han dit que és en Vicenç.
- Quin Vicenç?
- En Vicenç de Ca Es Mestre.
- Bona còrpora.
- Robustesa no n'hi manca.
- És de talla poderosa, aquest. Ho tendrà bo de fer rompre la taula.

I el ganxet de la memòria, amb el fil de les il·lusions llunyanes, va teixint el punt dels records... I present i passat es mesclen en una barreja captivadora.

Ella, de jove, era una al·lota alta i espigada com a jonc de torrent. Gipó ajustat, faldilla ampla pigallada de floretes morades, sobre l'espatlla un mocador de pel rissat. Àgil, de bona planta, agradosa, acaronada de senzillesa, amb un punt de picardia a l'esguard, quan ella passava el jovent romania encisat.

Aquell dia -com el recorda, aquell dia!- anava a la Plaça des Sitjar a veure la represen-tació del Rei Herodes. La tarda era fredolenta, encara que llúia un sol tebi i l'aire era sec i transparent i el cel rabiosament blau.

L'al·lotea, capgrinosa i cridanera, s'encalçava sense aturall. La gent s'havia agomolat al voltant del cadafal, endomassat de brancatge d'arbocer i mandarines penjades, talment un betlem. Hi havia gran expectació per veure com se'n desfaria En Verjo amb el paper de N'Herodes. Aleshores no era bo qualsevol. Calia tenir bona talla i bravura per estellar la taula a cops de cetre. La cosa anava així. Per fer d'Herodes s'havia de tenir prou força o prou enginy per fer la taula benes. La capaci-tat de l'actor es midava per aquesta facultat, sinó s'havia de conformar fent de criat, el bo o el dolent, de general o de metge, que era una paper de molt de riure. Aquell any, en Josep, el jove que mig festejava amb la padrina, era un dels tres Reis d'Orient. Amb la cabellera postissa, d'un ros daurat com

a pèl de panotxa, i la cara enfarinada, no pareixia ell. Però ho era. Li tenia l'esguard posat damunt, a la padrina.

Somriu complaent, la padrina. Obri la vidriera. Encara passa gent.

- Ja han començat.

- Feis via, feis via!

Llunyana, augmentada pels aparells de megafonia, potent i clara arriba la veu d'en Vicenç:

El gran César Romà,
que n'és de la Terra senyor,
m'ha nombrat emperador
del gran regne de Judà.

Dins la plaça va fer-se gran silenci.
Les mares aguantaven llurs fills vora les fal-
des, amonestant-los perquè s'estassin quietes
i callats. Sobre el cadafal, en Verjo, cetre
de fusta i corona de purpurina, escridassava
la rancúnia:

Saps que és lo que jo desig?
Esclafar el món amb la pota
i que la llengua, devota,
llepi el trispol que trepig!

En Verjo seguia el seu discurs enfrontat
amb el secretari. Com un os entravessat a la
gorga tenia el naixement del Messias. Messias
de cartró que brassolava sobre la falda una
nina vestida de Verge Maria, vora un Sant Josep
tendral, amb hàbit de frare llec.

Primer s'eclipsarà el Sol
i es pern del món se romprà
que jo no tenc que deixar
sa corona d'Israel.

El Rei d'Orient, mig amagat el rostre
sota la perruca rossa, muntat sobre el cavall
roig, no perdia calada perquè un foraster moreno
li feia moixonies a la padrina. Ella tenia
el cor dins un puny i mirava el Rei d'Orient
com a disculpant-se. En Verjo seguia el seu
recital:

Por no tenc dels pelacanyes
sinó del qui Rei vol ser...
Però jo tenc el poder,
la força bruta i les manyes...

El cop de cetre sobre el bufet assustà
la padrina. Saltà una estella. Se rompé un
cantó. La gent, enfol·lida, cridava i feia mamba-
lletes. La cridòria omplia la plaça. El moreno
foraster s'acostava, de cada vegada més, a
la padrina. El Rei d'Orient remugava maldiençes.
N'Herodes seguia:

...i tan fort l'aixecaré
que el meu trono serà etern.

I un altre cop de cetre sobre la taula,
una nova estella que salta, bronzint.

La padrina, mans plegades sobre la taula-
camilla, rememora els fets d'aquell dia. I
que ho eren d'innocents, Déu meu! En Josep
-pobre Josep!- era pres d'un atac de gelosia.
I jo, encara que m'enutjava la presència i
la proximitat del foraster, m'agradava escoltar
aquella mà de beneitures i acudits. Semblava
que tenia mel a la boca el morenot mostatxut.
Dominava l'art de la seducció. En Josep era
incapaç de dir aquelles paraules ensucrades
i, a més, endolcides per un llenguatge estern.
Però jo creia estimar en Josep aleshores. Des-
prés passaren coses. Aquell dia em semblava
estimar-lo, malgrat la seva manca de poliment,
perquè rere la tosquedat i la rustiquesa hi
surava una sinceritat i una senzillesa que
me feia, a mi, sentir-me segura, protegida
i estimada.

Man, per voluntat reial,
que, tant de nit com de dia,
la gent no dugui camia
però, en canvi, sí, morral.

Segueix arribant a la finestra la veu
d'Herodes.

Vull la Sibil·la escoltar!
Molts de punts m'aclarirà
perquè ella mai s'ha venuda!

Hi ha moments que sembla que la megafonia
pert intensitat. Les veus arriben confuses,
apagades.

Jas l'espasa i du-la alçada.
Ha vençut en noble camp.
Deixa la gent astorada,
com si brandassis un llamp!

I la veu de na Bàrbara, càlida i entonada:

El jorn del judici
parrà qui heurà fet servici.

Aquell dia llunyà, que evoca la padrina,
sobre el cadafal enverdescat, espasa en mà,
el nin de Ca'n Terrassa, vestit de Sibila,
tremolant com a fulla de poll, comença el seu
cant, augurant cataclismes sense fi:

Gran foc del cel devallarà,
mars, fonts i rius, tot cremarà.

I vengué el cataclisme, de cop, sobtadament. Quan el nin de Ca'n Terrassa cantava sobre la brevetat de la vinguda de l'Anticrist del turment que darà al món. El foraster, agoserat i pocavergonya, aprofitant que la gent badava temorencia davant les profecies, donà una besada a la galta de la padrina. Aquesta, sense pensar-s'ho gens li envergà galtada, una sorollosa galtada. En Josep, encegat, pegà bot del cavall, s'obrí camí entre la gent, espasa en mà, com esperitat i començà a donar espasades al foraster morenot. L'espasa era de fuste i sonava a maçada sobre la closca del foraster. La gent cridava enfollida i s'apartava. La Sibila va escainar com un pollastre. N'Herodes, extremadament aïrat, se mirà la feta i, d'una grapada, prengué l'espasa al nin de Ca'n Terrassa i es llançà al públic, cridant:

Al foraster guerra
per la mar i per la terra
tant si plou com si fa neu
que en Josep és amic meu.

El foraster, acollonat i mig merda, s'escapollí entre la gent, amb el cap ben estovat. Un al·lot, entremaliat i jaganer, més pòlissa que les genetes, recerat rera els faldons de la mare, féu la traveta a N'Herodes, que va caure a terra tant llarg com era. La Sibila:

Als mals dirà molt agraïment:
Anau, malaïts, al turment.

El dimoni gros, de banyam esmolat, que sempre està a l'aguait, aprofità l'avinentesa de la caiguda de N'Herodes per emportar-se'l

embolicat amb un sac, entre flamerades i olor de sofre. El Rei d'Orient, perdut l'estel i el foraster, sense sebre cap on tirar, s'abraçà a l'estrella de la padrina i s'escapoliren els dos a cavall. La gent, astorada, que no en sabia de la fita ni la meitat, romenia amb el pèl dret i se preguntava si allò era un muntatge vanguardista de l'acte sacramental. El nin de Ca'n Terrassa, tot enflocat de Sibila, seguia la seva dèria:

...Benaventurats posseïu
el regne que us he aparellat.

Folls. Folls estàvem tots, pensa la padrina mans fentes sobre la taula-camilla. Li arriba, llunyana però clara, la veu de na Bàrbara, entonant el cant sobre la fi del món:

Mars, fonts i rius, tot cremarà...

La padrina tanca la vidriera, s'agombola dins la cadira encoixinada i s'afanya en la tasca de teixir records a punt de ganxet.

JOAN RAI

ENS ESTAM MENJANT LA NOSTRA LLENGUA I NO ÉS QUE TORNEM MUTS

I és així, servents de taula de qui ens dóna el guany venem amb etiqueta d'origen el més genuí dels nostres plats.

I més encara, asseguts a la taula amb qui compartim el guany i l'amistat menjam seduïts i amb els ulls tancats un plat que pot ser verí.

Perquè l'espai ocupat per una bolla de billar passa a ser ocupat per una altra d'un altre color, llançada des d'un altre lloc i que envia la primera al forat.

SEBASTIA NEBOT

GOLF CANYAMEL

Els propers mesos, dins la tardor, hi ha prevista la inauguració del camp de golf de Canyamel. El camp es contrueix dins terrenys de la possessió de S'Heretat, ocupant una extensió de 55 Ha. La carretera de Ses Coves el talla gairebé per la meitat; una part s'extén pel comellar de Son Cabila, fins arribar als terrenys de Sa Font de Sa Cala; l'altra meitat és una franja encaixada entre la dita carretera i el torrent de Canyamel.

L'oferta esportiva, camp i instal·lacions, complemente una urbanització que s'està construint al coster de les muntanyes del Puig Negre i de Sa Talaia Nova, que consta d'un centenar de parcel·les edificables i d'un hotel. Aquestes dades i moltes d'altres referides al tipus de gespa, sistema de reguiu, llacunetes artificials que millorin l'estètica del camps, etc., estan recollides a la memòria que presenta l'empresa constructora a l'Ajuntament per a la seva aprovació.

Els permisos per construir un camp de golf passen per l'aprovació del projecte per la Conselleria de Turisme i per una llicència municipal on, en base a la memòria presentada, es fan unes consideracions de caràcter tècnic., ajustant el projecte a les Normes Subsidiàries. Un projecte tan ambiciós reclama dels organismes públics, conselleries i ajuntaments, qualche cosa més que unes consideracions de caràcter tècnic; cal analitzar les repercussions sobre l'entorn, fonamentalment sobre els recursos hidràulics de la zona. Cal una reflexió política i així ho confirma la intenció del Govern Balear d'aprovar una llei de camps de golf.

Mentres, la tardança en presentar la llei em fa pensar que, una vegada més, s'aplica la coneguda tàctica política d'anar als fets consumats, doncs, donades les facilitats actuals, tota empresa realment interessada en

construir un camp de golf no haurà desaprofitat l'ocasió. Per tant, la llei, quan s'aprovi, ja no tindrà gaire sentit.

Després d'aquestes consideracions de caire polític pas a analitzar, des d'una perspectiva proteccionista del medi, la zona de Canyamel.

La costa Sud, des del Cap Blanc fins a Cala Rajada, està formada per pedra calissa molàssica, és a dir, aquesta pedra que una vegada desgastada per l'erosió ha format unes ben aprofitades platges de blanquinosa i fina arena (1). Aquesta costa està plena de cales com la que hi ha a la fotografia; és una platja contínua i uniforme, molt erosionada, no sols per les aigües marines sinó també per les aigües de pluja que dissolen i desgasten la pedra calissa.

Al fons de les nombroses cales sempre hi trobarem una torrentera, doncs han estat precisament les aigües dels torrents les que, després de milions d'anys, han excavat el subsòl encaixonant el llit del torrent entre els roquissars calissos i formant a la desembocadura una cala estreta i fonda.

La vall de Canyamel és una perllongació de la plataforma calissa abans descrita, que fou tallada per una cadena muntanyosa que arriba fins a la mar, formant el Cap d'es Pinar. Paral·lèlament a aquesta alineació, a l'altre costat de la vall, hi ha unes altres muntanyes que també arriben fins a la mar, formant l'imponent Cap Vermell.

El torrent de Canyamel també ha erosionat el subsòl i ha format una cala, emperò la platja no es localitza al fons de la cala, on acaba la torrentera, és a dir, just a baix del capserat on hi ha les cases de N'Anyana, sinó que ha format una barrera arenosa que tanca el que un temps fou l'entrada de la cala.

girau fulla...

Aquest espai tancat per la platja, d'uns vuit-cents metres de llargària, forma un estany on sedimenten els materials que, arrossegats on en dissolució, transporten les aigües del

Fotografia de Cala Santanyi.

torrent. Segons D.Joan Binimelis, a finals del segle XVI l'estany era molt gran, amb una aigua molt bona, i era tan fondo que hi podia navegar qualsevol vaixell de gran calat (2).

L'estany és, encara, un dipòsit d'aigua dolça prou important que alimenta el subsòl; és una mostra del que s'hauria de fer a alguns trams del torrent, és a dir, petites repeses que permetrien emmagatzemar part del cabdal que es perd dins la mar i que, al mateix temps, facilitarien les infiltracions. Actualment, una part de les aigües fecals de la urbanització de Canyamel s'aboques a l'estany.

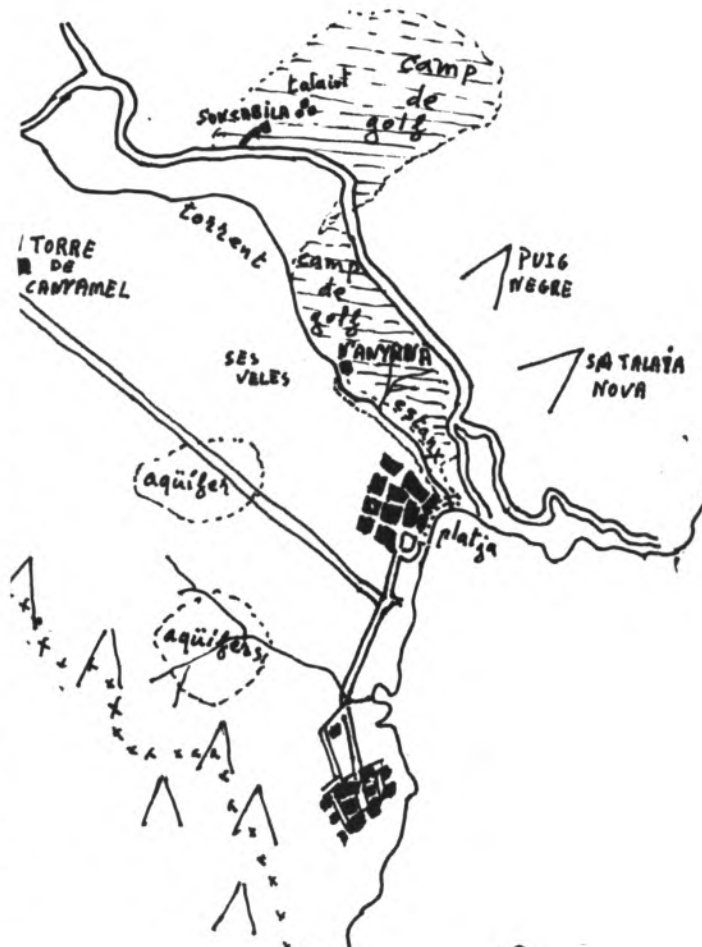
Per mantenir ben esponerosa la gespa d'un camp de golf de devuit clots, se necessiten durant els mesos d'estiu uns mil cinc-cents metres cúbics diaris d'aigua, això és, quasi tres vegades la que consumeix la zona turística de Canyamel. A la memòria presentada hi consta que hi ha prevista la utilització de les aigües depurades de les urbanitzacions de Canyamel i de Sa Font de Sa Cala, que aprofitarien, cadascuna, un cabdal de 500 m³/dia; per completar el volum de líquid necessari s'utilitzaria l'aigua dels pous de la propietat.

Mentrestant, l'empresa ha realitzat nombroses proves i perforacions per captar l'aigua del subsòl; aleshores ja s'han realitzat unes deu perforacions, la majoria dins el comellar de Son Cabila, i els resultats són molt pobres, alguns dels pous ni tan sols seran explotats, els demés són tots prims d'aigua. A l'altre costat del torrent, dins la finca de Ca'n Pedrera i al baix de Ca'n Deià, els pous també són prims d'aigua, entre 10-15.000 litres/hora, i no permeten una explotació intensa.

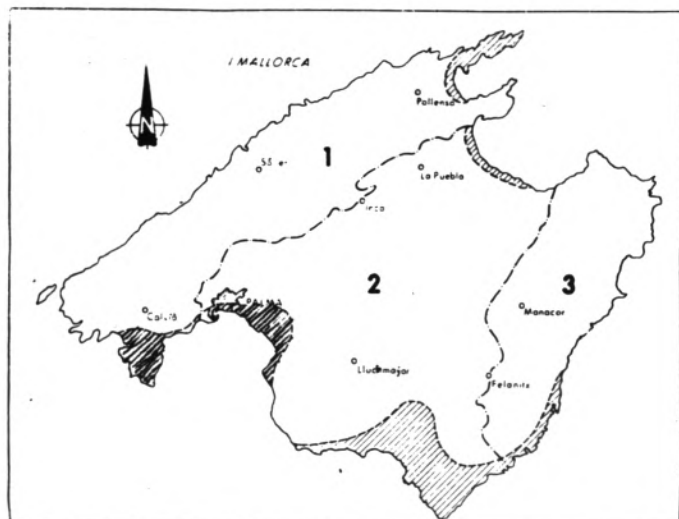
Golf Canyamel vol comptar amb uns recursos hídrics propis que li permetin l'autoabastiment, i ho vol aconseguir pel sistema més econòmic, és a dir, mitjançant pous. Ara bé, l'extracció d'una quantitat tan important de recursos hídrics a la força ha de repercutir, dintre d'uns anys, sobre l'entorn. Ho permetrà la Llei de Camps de Golf?

Si bé sembla necessari que s'utilitzin les aigües depurades, resulta ben difícil saber quan estaran construïdes les depuradores. A Artà fa quasi dos anys, i a Capdepera-Cala Rajada en fa un i mig, que les obres estan a punt de començar. Són dos bons exemples. La depuradora de Sa Font de Sa Cala estarà situada dins terrenys de Son Cabila, ben a prop del camp de golf, i podria entrar en funcionament dins dos anys. La depuradora de Canyamel se construirà dins terrenys de Ca'n Simoneta i no crec que funcioni abans de 1992, ja que les obres encara s'han de subhastar.

Les empreses promotores dels camps de golf sempre han remarcat que la qüestió de l'aigua no seria un problema perquè hi ha prevista la utilització de les aigües depurades; per tant, em sorprèn que el Govern Balear, que tan decididament promou el golf, subven-

MAPA DE MALLORCA EN EL QUE SE SENYALEN
LES ZONES SALINITZADES

cionant competicions i campanyes publicitàries, no acceleri la construcció de depuradores com un servei públic ben urgent i necessari. O és que l'interès demostrat per aprofitar aquestes aigües és sols un recurs per desviar les crítiques? Una manca de planificació?

Dins l'antiga possessió de la Torre de Canyamel, al peu de la Serra de Sant Jordi, s'hi localitzen dos importants aqüífers; el subsòl està format per uns estrats de pedra calissa dolomítica, pedra de grava. Els pous donen un alt un alt cabdal, entorn als 40.000 litres/hora, i una aigua de bona qualitat amb la qual es subministren els nuclis turístics de Canyamel i dues importants explotacions ramaderes: Ses Veles i Sa Vaquera. En conclusió,

quasi tota l'aigua que es consumeix a Canyamel es localitza fora de la plataforma de calisses molàsiques.

L'any passat es va fer públic el Pla Hidrològic de les Illes, on es mostra com a gairebé tota la costa Sud de Mallorca s'ha produït, els darrers anys, una forta penetració de les aigües marines salinitzant el subsòl. Cal tenir-ho en compte i evitar la sobreexplotació.

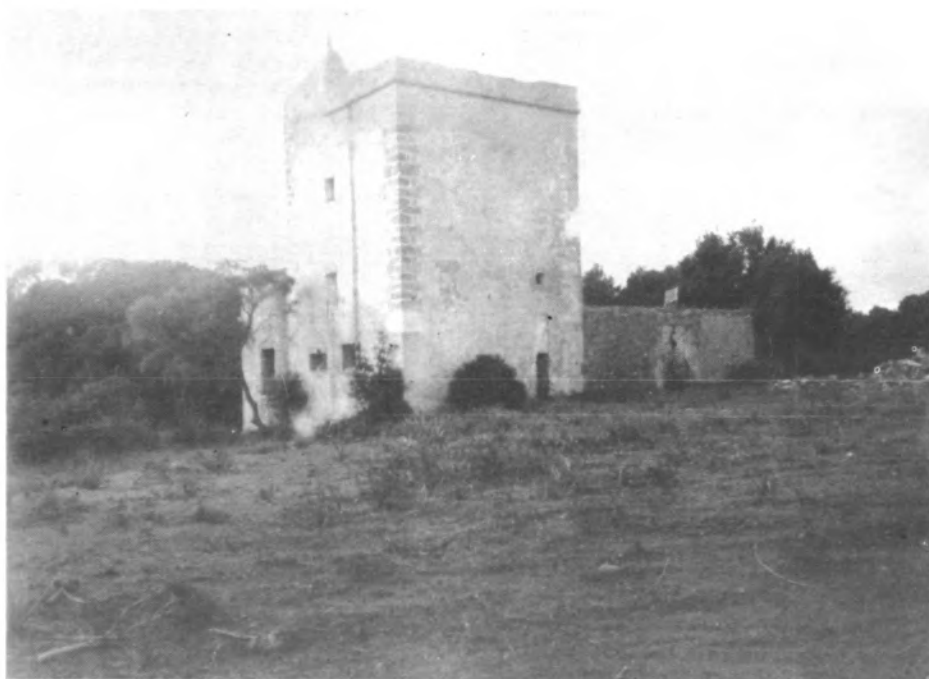
A la vora dels terrenys destinats a la pràctica del golf hi ha dos monuments que mereixen ser destacats. El més important és el talaïot que coneixem com el Claper dels Gegants, el qual està declarat monument històric-artístic (Decret del 10-9-1966); en compliment del decret l'empresa està obligada a tancar la zona a protegir i a obrir un camí que permeti visitar-ho, doncs el camí que hi havia abans ha estat tallat per fer-hi el camp. El segon monument és la torre de N'Anyana, una construcció de caire defensiú contruïda, possiblement, entre els segles XVI i XVII; al segle XVIII, al costat de la torre hi havia un molí on es fabricava pólvora que utilitzarien els talaïers i la gent armada (3). Caldria aprofitar l'oportunitat, ens interessa a tots, per netejar-la i fer-hi uns senzills treballs de conservació.

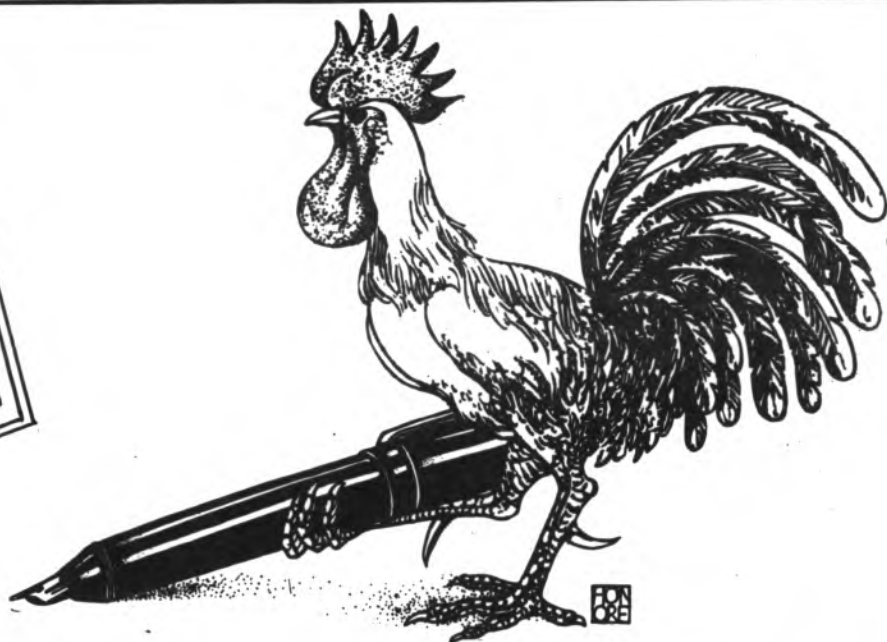
PEP TERRASSA

(1) Geomorfologia de Mallorca. Guillem Colom Casesnoves. Gràfiques Miramar. Ciutat, 1982.

(2) Historia de la isla de Mallorca. 1593.

(3) Viaje a las Villas de Mallorca. Geroni Geroni de Berard, 1789.

PREGÓ DEL CARME 1988

Deixau-me, bons amics, agafar la paraula tendra. Permeteu que em confessi i que us deixi -com a secret enxarxat al fons del mar- testament de mariner. Només així podré esser pregoner de les vostres -i tan estimades- Festes del Carme.

Perquè jo -talment qualsevol de vosaltres quan us allunyau uns dies terra endins- també enyor la mar.

Aquesta mar viva i vibrant, canviant i modelant els verds i els blaus. La mar que mai serà bassiot gran. La mar en lluita dialèctica amb els penyals. És aquesta una mar forta que colpejant-nos ens forja -lluny d'envitricollaments- clars i sincers. Mar oberta, sense mentides. Mar clara sense persianes ni gelosies on amagar-te la teva pròpia fesomia. És aquesta una mar que ens parlarà sempre de fondàries i de ritmes vitals que empenyen el secret de viure. Enyor aquesta mar.

Aquesta mar que sempre descobreix camins, canta el vells mites i ens porta coneixences de noves terres, cultures, homes, pobles. Camins d'anada i de tornada, perquè ens topam amb terres, cultures, homes i pobles de la mediterrània, d'aquesta mare nostra. Enyor sempre la mar.

La mar mare que em bressola, m'asserena, m'amara. La mar mare que m'empeny a créixer, m'obliga a reemprendre la tasca anyal. La mare mar que em perdona. La mar mare que m'equilibra. La mar mare que m'aclareix els blaus del cel. La mare mar que no està gelosa dels colors del bon Déu. Tots ells s'hi besen perquè estiguin més a l'abast dels ulls dels homes. I -a l'aguait- ho enyor sempre.

Aquesta mar viva que t'ensenya -mestre sempre jove- a respectar-la. Aquesta mar sempre lliure que t'allibera fins i tot de conveniències. Aquesta mar -ai, tan poc escoltada pels comerciants de terra eixuta- exigent per la natura. Aquesta mar que vol tocar terra-terra. Aquesta mar/terra que enfonsam i destrossam amb ciments sols mesurats i comptats a les butxaques d'interessos de persones de pas.

Aquesta mar violada sempre -i sempre qualcú cerca aquesta glòria- pels imperialistes. La història ens parla dels antics i els nous se proclamen salvadors i protectors. Mes, la mar -per als bons deixebles contemplatius- no arracona la lliçó. I som fills i hereus d'homes de tracte, de mercat i de respecte. El negoci i l'imperi són ciutadans/castellans. Enyoram la mar/mare mestra.

La mar jove que et convida a estimar-la i a estimar-te. Sentir-te viu i -també, per què no?- sempre jove. Estimar. Els altres i tu mateix. El teu cos i el dels altres. Mar jove que ens acosta, ens fa topadissos i ens fondeja un vora l'altre. Mar jove que t'amarra al norai de qualsevol crit d'auxili. Mar jove amb el coratge d'esborrar petjades inhumanes, antinatura. Mar jove que recobra bellesa i natura venudes/perdudes. Mar ecològica que serva el futur net i lliure. Amb utopia i nostàlgica cercam aquesta jove mar.

Aquesta mar jove i mestra, antiga i mare que ens fa Terra, País i Poble. Aquesta mar que crea territori. Aquesta mar que defineix ma/nostra Terra. Aquesta mar que posa en clar l'aquí i el fora. Aquesta mar que enfonsa decrets i lleis que embullen i neguen aquesta Terra. Aquesta mar que batejà amb aigua determinativa aquest País perquè fóssim Poble. Aquesta realitat nostra que sempre sura, aquest Poble que sempre emergeix, aquesta Terra/Mar que

sempre es mostra constitució indefugible. Proclam aquesta Mar que em fa fill d'aquesta Terra, d'aquest País i d'aquest Poble.

Mar que deixondeix Mallorca per aquest Llevant. Mar de llevant, embatol vital que ens obren ca seva i estimen que ens trobem a ca nostra. Mar i Poble que fan Festa ben seva i, sols per això mateix, ben nostra. Poble i gent que criden que viuen i festegen aquesta Terra. Des de la Mar de tots, en aquesta Terra, amb tots vosaltres -bona gent-, serà possible la Festa del Poble.

I mentre no hi atraquem del tot, d'enyorança salpam obrint camins per la Mar.

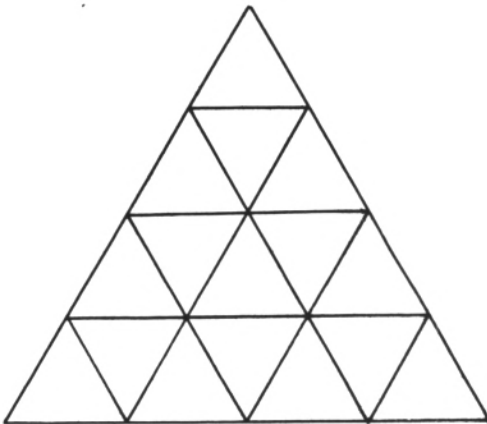
Passatemps

ESCACS

Les blanques fan escac i mat en tres jugades.

Quants de triangles hi ha?

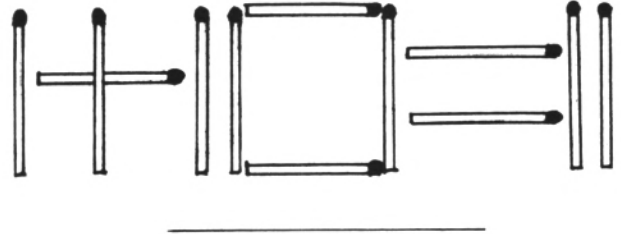

Heu de juntar els nou punts amb quatre línies rectes, d'una sola tirada.

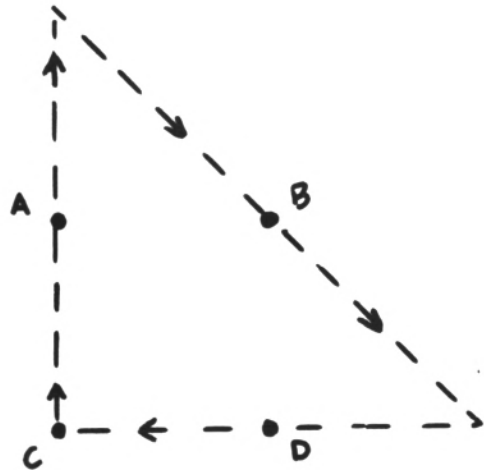

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS DEL NÚMERO ANTERIOR

1.- El joc dels llumins.

2.- Ajudar els quatre punts.

3.- En el dibuix hi havia nou rectangles.

IMATGES

EL VELL CAMÍ DE TERRA, QUE JA NO HI ÉS.
LA VELLA TORRE DE CANYAMEL, QUE ENCARA HI ÉS, AFORTUNADAMENT.
AQUESTA ÉS UNA FITA INDEFUGIBLE DE LA NOSTRA HISTÒRIA.
QUAN ES VA FER LA FOTOGRAFIA, PAREIXIA QUE EL TEMPS NO HAGUÉS PASSAT.
AVUI LES COSES SÓN DISTINTES. A POCs METRES DE LA TORRE TOT HA CANVIAT.